

F O A I E

pentru

mințe, inimă și literatură.

No. 30.

Luni, 28. Iulie

1847.

Domnule Редактор!

Am primit prin foaie de mințe, р-списса тримис лѣи I. I. pentru префачериле дѣвѣдѣтѣрилор дин Молдова де кѣтрѣ ☉ соареле дин Iашѣ; ам възѣт челе зисѣ: кѣ соареле есте департе де а амбициона критикареа системеѣ нѣѣ че саѣ дѣтродѣс дѣ школѣ де кѣтрѣ окѣрѣтѣре шѣ кѣ съ тѣрѣцие а арѣта пѣмаѣ тѣте не адеврѣриле, тѣте рѣтѣчѣриле, тѣтѣ инvidia шѣ персоналитатеа лѣи I. I. Аша дарѣ дѣтревѣчѣвѣа виталѣ, каре интересазѣ не тот рѣтѣвѣл, аѣ рѣтѣс ла о парте, шѣ дѣлокѣл еѣ саѣ арѣтат пѣвѣлкѣлѣ не клѣвѣиторѣл, гоготанѣл, минѣиносѣл шѣ Iвѣа не тѣвѣлѣмитѣрѣл шѣ възѣтѣрѣл кредѣндеѣ шѣ дѣвѣдѣтѣрилѣ сеѣ, кѣрѣе акѣм нѣи рѣтѣне алѣтѣ скѣпаре декѣтѣ съ се спѣлѣзѣре спре а рѣтѣвѣа дѣ паче „Апостолѣи чеѣмалѣи, дѣ карѣи сѣеранѣа лѣтѣинеѣ паѣионале съ алиментѣазѣ!“ Апостолѣл ачестѣрѣ де леѣе непѣтѣндѣсѣ дѣделеагѣ „депѣстрѣриле морале, аѣ авѣт невое де чеѣа пѣаѣ сѣмѣитор. . .“ Шѣ де ачеа ѣ сѣаѣ шѣ ѣат кѣтеѣа вѣте ла тѣвѣе. Еѣ шѣ апоѣ дѣн тѣоате ачесте че фолос аѣ ешѣт пентрѣ пѣвѣлкѣ? привѣлѣѣеа зѣнѣи апостол зѣис де чеѣмалѣи апостолѣи! Чеѣава! Кѣ ачестѣ зѣи-

дере, дѣринѣа пѣвѣлкѣлѣ де а шѣи дакѣ организациа де акѣм а дѣвѣдѣтѣрѣеѣ есте възѣ саѣ реа тот аѣ рѣтѣс не дѣдѣствѣлѣтѣ; ва дѣкѣ, не кѣнд соареле дин Iашѣ кѣларе не негавѣл сеѣ чел сѣргѣоѣа не вѣлѣѣ, пѣн касѣ, пѣн фоѣ не I. I. шѣ зѣшѣ дѣкѣпѣеа зѣл зѣиде шѣ кѣ лѣаѣ зѣис, I. I. лѣтѣнат де алѣт соаре дѣшѣ контѣнѣа тапѣента апѣкѣтѣ, шѣ акѣм аре чѣнѣсте а гѣста воѣос рѣпаосѣл вакапѣиѣ школѣстѣче, окѣпѣндѣсѣ кѣ дѣтревѣчѣвѣеа дѣвѣдѣтѣрѣеѣ спре а пѣтеа дѣпѣѣдоша пѣвѣлкѣлѣ зѣн таблоѣ а организациѣеѣ вѣкѣи, ачелеѣ де фадѣ шѣ ачелеѣ вѣитоаре дѣла школѣи. Трѣтѣтѣл ачестѣа тѣпѣрѣндѣсѣ се ва дѣпѣрѣдѣи дѣ вѣрошѣрѣ шѣ не ла авѣоаѣиѣ Gazetteѣ де Трансѣлѣвѣния. Дѣшѣиѣндѣндѣвѣ де спре ачестѣ лѣкѣрѣе, кѣ каре пѣдеждѣескѣ а фаче зѣн пѣа тѣаѣ дѣпѣнаѣнте дѣ де слѣгареа пѣрѣвѣлѣлѣ аѣитѣ, вѣ рѣг де аѣтѣи да вѣе ка съ вѣ спѣн че сѣаѣ тѣаѣ фѣкѣт ла школѣи дѣла префачериле пѣвѣлкѣте де I. I. шѣ пѣлѣ акѣм.

Не лѣнѣгѣ дѣвѣдѣтѣра профѣсѣоналѣ сѣаѣ дѣпѣиѣнат шѣ ачеа лѣтерарѣ. Дѣкѣт акѣм гравѣл ал II. де дѣвѣдѣтѣрѣеѣ есте комплет: Организациа нѣѣ дѣдѣствѣлеазѣ тревѣнѣа шѣ а сѣрачѣлор дѣндѣле кѣверѣсеалѣ, шѣ а вѣоаѣиѣлор дѣндѣле пѣдоавѣ. Дѣпѣиѣндѣареа дѣвѣдѣтѣрѣеѣ лѣтераре саѣ фѣ-

кѣт трансформанд пансионѣл француз а D. Malgouverné дн интернат пѣвлик. Кѣ ачеастѣ тѣсърѣ окъртѣреа с'аѣ десърчинат де о келтѣвал днсемпатъ дѣнд тот ода-тѣ пѣрпиділор зп фолос піпѣйт ші днфѣиндѣнд ші колеціѣл пѣвлик; дела каре пѣтем пѣдѣждѣи резѣлтате апалоаѣе кѣ ачеле че аѣ prodѣс колеціѣл сѣ. Сава дн Бѣкѣреціі. Дн Бѣлетіпѣл офіціал Nr. 37 чітім зрѣтѣоаре дналтѣ апостіліе асѣпра ачестѣи обіект: „Дн прівіреа кѣ прін ачесте тѣсърі сѣ дндеплінеще organizația черѣтѣ дѣпѣ ашезѣтѣнт, ші дн прівіреа кѣ сѣ ажѣтѣ пѣрпидіі кѣ скѣдереа пѣпѣла 50 галбені а пансіонеі філор лор, еарѣ ачестіа сѣ фолосеск кѣ зп кѣрс маі дн-тіпс де днвѣдѣтѣрѣ, каре ажѣтор сѣ ва пѣвліка дндатѣ спре обѣеаска шіпдѣ, сѣ днкѣвѣиндѣаѣз пѣпереа дн лѣкраре ачелор кѣпрівсѣ дн ачеастѣ анафора. Мѣсѣра ачеаста с'аѣ ші пѣс дн лѣкраре адѣкѣнд асѣпра інстітѣтѣрлор даѣе дн антрепріѣз катаклісѣл превѣзѣт дн скріереа лѣі I. I. Нѣтѣрѣл елевілор дн колеціѣ есте де 55 ші пічі дѣб лѣні п'аѣ треѣкѣт дела днфѣиндѣареа лѣі! Елевіі дн колеціѣ пот сѣ до-вѣндѣаскѣ кѣ таре днлеспіре днвѣдѣтѣра літѣлор греакѣ, латіпѣ, цѣрманѣ ші фран-цузѣ, не лѣпгѣ тоате матерііле че алѣтѣтѣсск днвѣдѣтѣра де градѣл ал II. а лі-тератѣреі, кѣчі пѣ пѣмаі аѣ дндепѣнаре де кѣрці, даѣ ші де професорі вѣні, не ва-рїі окѣртѣреа дн поате авае кѣ леспіре дн дѣрїле стрѣіне; днкѣт днвѣдѣтѣрїле колеціале фѣкѣндѣсе дн літѣві стрѣіне пѣп не елеві дн старе де а пѣтеа зрѣта кѣ фолос кѣрсѣрїле факѣлтѣцілор, саѣ дѣкѣндѣсе дн цѣрї стрѣіне, саѣ рѣтѣнд алѣ а-сѣвлата аіче.

Акѣт ла днкеіереа апѣлѣі школастік пѣтем фаче солда префачерілор зрѣтате дн школі дн кѣрсѣл апѣлѣі. Прімарііе аѣ рѣтас не атіпсе; ші ачеаста днвѣдѣ-тѣрѣ днкѣ сѣфере, ші кѣ атѣта маі шѣлт кѣ кѣт дн зі дн зі о vedem десѣвліндѣсе маі таре дн Валахія, днвѣдѣтѣра де гра-дѣл ал II. саѣ комплетат адѣогѣндѣсѣ дн-кѣ кѣтре зп чеас не зі ла ачеа професіо-налѣ ші днфѣиндѣндѣсѣ ші колеціѣл. Ша-ла де тѣіестрїі мерѣе акѣт маі віне де кѣт днаіпте ші пѣ віне пічі 6000 леі не ап; дн време че днаіпте мерѣнд рѣѣ сорѣеа песте 60,000 леі не ап. Маі дн-наіпте інстітѣрїле пѣвліче консѣта кѣ врео 150 де вѣѣці песте 100,000 леі; акѣт а-чеастѣ сѣтѣ есте економісітѣ ші поате да днвѣдѣтѣрѣ ла о тѣлдіме де копї, карїі рѣтѣпѣа дн днтѣперек, не кѣнд алдїі пѣдїні ла пѣтѣр сѣ гїфтѣеа кѣ сѣпѣ ші расол. Маі днаіпте прінціпѣл днвѣдѣтѣ-реі професіонале ші літераре мерѣеа дн вѣвот ші фѣрѣ пічі зп цѣл, акѣт цѣлѣ-рїле сѣнт детерміпате віне; сѣракѣл аре гратіс днвѣдѣтѣра професіоналѣ чеі дѣ ківернісаль, вѣгатѣл аре гратіс днвѣдѣ-тѣра літерарѣ. Амѣндѣбѣ ачесте днвѣдѣ-тѣрї сѣнт дескісе ла тодї. Нѣтѣрѣл еле-вілор дн колеціѣ есте 55, дн школа про-фесіоналѣ 63, дѣпѣ кѣт спѣне соареле а-дѣкѣ песте тот 118 ші ла Декѣмвріе 1846 ераѣ пѣмаі 109; вор маі фї ші ла Галаці врео 40, лѣкрѣ че не ар да зп тотал дн-ціфѣе кѣ тотѣл фаворабіл сістемеі нѣбѣ, а-дѣкѣ 158 дн ачеастѣ, дн време че дн ачеа веке ераѣ пѣмаі 109. Кѣрділе асѣ-тіне сѣнт не кале а се фаче дѣпѣ тѣсѣ-рїле пѣвлікате ші прін фоае Двоастѣрѣ. Дарѣ треаѣа, дела каре атѣрѣл тот ре-

злататъ ла школі, аѣ рѣмас дукъ не фѣ-
кѣтъ; кѣчи персоналъ стѣ кѣм аѣ фост
маі дѣаите! Дѣсѣ аіче тѣ опреск!

К ъ в ѣ п т ѣ л ,

prin care сѣ. са архімандритъ Діонісіе
Romani, директоръ семинарѣлѣ, а deskic
solemnitatea есаменѣлѣ дн 30. Іunie.

Преа сѣинѣте стѣпѣне!

Отѣл, ачестѣ фѣинѣъ кѣвѣнтѣтоаре,
чеа маі десѣвършитѣ дн тѣте фѣптѣрѣле
кѣте аѣ фѣкѣт Dѣтнезеѣ пре пѣтѣнт, а-
чест дѣпѣрат ал тѣтѣлор челорлалте вѣ-
дѣтѣоре, дѣне де дѣб лѣтѣ, де лѣтѣа фѣі-
кѣ шѣ де чеа моралѣ, де зѣнде зѣтѣаъ
кѣ шѣ тѣвѣинѣеле салѣ сѣ фѣе дѣдоите,
матеріале саѣ шѣ морале. Тѣте челелалте
вѣдѣтѣоре дака дѣшѣ дѣдѣстѣлеаъ тѣвѣ-
инѣеле матеріале сѣнт фѣрѣчѣте, нѣ дѣреск
алчева маі тѣлт шѣ нѣ маі аспѣреаъ дѣ-
пѣ нѣмѣк. Отѣл дѣсѣ, нѣмаі кѣ дѣмплѣнѣ-
реа ачестор тѣвѣинѣе нѣ нѣмаі нѣ се сѣм-
те фѣрѣчѣт, дар нѣчѣ пѣте ава чеа маі мѣ.
кѣ зѣтѣрѣ де тѣлѣдѣтѣре, дака партеа мо-
ралѣ нѣ ва фѣ кѣлтѣватѣ шѣ дака копѣііп.
да лѣ нѣ ва ава тѣлѣдѣтѣреа че ісвора-
ще дн лѣкѣреа вѣнелѣ повѣдѣтѣ де лѣ-
тѣна шѣііпѣеі.

Дѣдатѣ че отѣл сѣа дѣфѣдѣшат пе-
шенѣ вѣдѣіі, ачестѣ дѣдоите тѣвѣинѣі се
аратѣ дѣтѣрѣ ел, шѣ маі тѣлт саѣ маі пѣ-
дѣіі фѣе-каре ом дѣпѣрте шѣ де овѣще се
сѣлеще спре довѣндѣреа лор.

Дар фѣінѣкѣ нѣ тоѣі оаменѣі аѣ де о
потрѣвѣ пѣтерѣі фѣісѣе шѣ морале спре а
пѣтѣа дѣтѣмпѣна ачестѣ дѣдоите тѣвѣинѣі,

шѣ фѣінѣд фѣреще фѣкѣт а фѣі соѣіал, дѣнда-
тѣ че сѣаѣ формат челе дѣітѣіѣ соѣіетѣдѣі
оменѣіі сѣаѣ ашезат о дѣдоитѣ пѣтере
моралѣ орѣ релѣісіоасѣ шѣ матеріалѣ орѣ
полѣітѣкѣ: спре аѣ авате дѣла рѣѣ, аѣ по-
вѣдѣі пре калеа вѣнелѣі шѣ аі асѣтѣра мѣж-
лѣчеле вѣдѣірѣі. Скопѣл дар ал пѣтерѣлор
атѣт релѣісіоасѣ кѣт шѣ полѣітѣе есте фѣ-
рѣчѣреа шѣ тѣпѣтѣреа пѣаѣтѣлѣі оменѣск.

Дѣл орѣ че стат, кѣнд ачестѣ дѣб пѣ-
терѣі дн зѣіре шѣ вѣлѣ дѣдѣлеѣере лѣ-
кѣреаъ пѣнтѣрѣ ачелаш скоп, кѣнд партеа
матеріалѣ сѣ десѣвършаѣе prin агрѣкѣл-
тѣрѣ, арте шѣ тѣщѣшѣгѣрѣі, іар партеа
моралѣ prin шѣііпѣі, літератѣрѣ шѣ маі кѣ
осевѣре prin кѣщѣреа релѣісіѣсѣ каре есте
темеіѣл чел адевѣрат ал моралѣлѣі шѣ
prin зѣтѣре ал фѣрѣчѣреі де овѣще; кѣнд
ачестѣ доаъ пѣтерѣі зѣк даѣ тѣѣа зѣна кѣ
алта шѣ се ажѣтѣ вѣрѣѣтѣе пѣнтѣрѣ де-
сѣвършѣреа інсѣлѣі морал шѣ матеріал, а-
семеѣеа стат есте кѣ пѣпѣтѣнѣдѣ а нѣ фѣі
фѣрѣчѣт; кѣнд дѣсѣ пѣдѣдѣлеѣереа, пѣзѣнѣ-
реа шѣ алте патѣіі пѣерзѣтѣоре вор десѣіна
ачестѣ пѣтерѣі че дѣі соѣіетѣдѣіе, кѣнд пѣ-
тереа сѣірѣтѣалѣ нѣ копѣресѣнде дѣлалтеі
салѣ кѣіетѣрѣі пѣсѣііпѣдѣсе а десѣрѣдѣчѣіна вѣ-
дѣіѣл шѣ а сѣдѣі вѣртѣтѣеа, кѣнд сѣлѣіторѣі
еі дн лок де а фѣі лѣтѣіна лѣтѣіі шѣ сареа
пѣтѣнтѣлѣі, пѣкѣзѣн аѣ зѣіс Домѣл, дн
леѣе, пѣдѣагрѣіжѣре орѣ алте іпѣтѣресе пѣп
пѣдѣче десѣволтѣрѣіі морале, пре каре ар
фѣі тѣвѣіт сѣ о спѣрѣіжѣнеаскѣ кѣ тѣте мѣж-
лѣчеле, кѣнд дн прѣтѣіѣвѣ пѣтереа полѣітѣкѣ
се сѣлеще кѣ тѣте мѣжлѣчеле спре десѣ-
вѣршѣреа отѣлѣі фѣісѣк, фѣтѣрѣ а дѣагрѣіжѣі де
отѣл морал, кѣнд шѣііпѣеле вор фѣі ліпсѣте
де релѣісіѣе каре нѣмаі еа поате дѣсѣфла
dragостѣа вѣртѣдѣіі; кѣнд че есте шѣ маі

рѣхъ пѣтереа політікѣ, дн лок de a da між-
лоче пѣтерії реліціосе а ші пѣтеа дмпліні
кѣ сѡінденіе мисіа са чеа дналтъ ші греа,
а дпквращіа пре чеі взиі ші а ддрепта
дпделепцеше мпселе ші грешалеле че-
лор маі пепѣтпчюші, пѣ фаче декѣт аі
рѣдіка кредетѣл ші ваза. Атѣпчеа ачел
стат мерце кѣ наші репезі кѣтре пеіре.
Історіа недпѣдїшазѣ сѡрта а маі мѣлтор
статѣрі каре аѣ недпгрїжіт врезна діа а-
честе тревѣінде орі амѣндѡбѣ.

Ачесте дндоіте тревѣінде саѣ превѣ-
зѣт де тоате стателе віне кѣрмѣіте: ші
фіе-каре аѣ кѣпоскѣт кѣ легѣтѣра че діне
пе ѡмені ка чептрѣ дп каре се влесп тѡ-
те разеле черкѣлѣі сѡціал, есте реліціа,
де ачееа пре кѣт дпгрїжеск де десѣвѣр-
шіреа омѣлѣі матеріал дп тѡте ратѣріле
сале, асеменеа ші де а омѣлѣі морал, прпн
десволтареа септїментелор реліціосе ші
дптїндереа лор.

Кѣ тѡте кѣ ачесте дндоіте тревѣінде
с'аѣ кѣпоскѣт дп тоатѣ времеа ші дп а-
чест пѣмѣнт де вѣрваді адѣлк кѣдетѣторі
ші іѣвїторі де пеам, дар а лор пѣпере дп
лѣкваре с'а амѣнат дпн прїчіна осевїтелор
префачерї ла каре дп тѡтѣ времеа аѣ фост
сѣпѣсѣ ачестѣ царѣ, ші с'аѣ дптрѡдѣс
реформеле пеапѣрат тревѣінчѡсе, пѣмаї де
атѣлчї зік с'аѣ лват дп деаппропе дпгрї-
жіре челе маї де кѣпетеніе дпн ачесте тре-
вѣінде ші кѣнд пе де о парте се дпко-
раціазѣ агрїкѣлѣтѣра, негоцѣл ші індѣстріа,
партеа моралѣ асеменеа пѣ есте маї пѣ-
дїн дпгрїжітѣ прпн дптемеїереа де шкѡле
націонале пѣ пѣмаї дп Бѣквресїї, дп Країова
ші дп тѡте орашеле де кѣпетеніе, чї ші
ла тѡте тѣргѣріле ші сателе. Шї тоате
ачесте ашезѣшпте сѣвт лѣмпнатѣл гѣберп

ал преа-дпѣлдатѣлѣі постѣрѣ Domn: аѣ лват
о нѡѣ префачере ші дѣмѣлѣтѣдїре дела
каре се ащеапѣтѣ челе маї мѣлѣтѣітѡре ре-
зѣлтате: іар пептрѣ дпвѣцѣтѣтѣра клерѣлѣі,
дптїндереа реліціеї ші дптемеїереа мора-
лѣлѣі с'аѣ ашезат семїнаре атѣт ла сѡ.
мптропоміе, кѣт ші ла кѣте треї епіскопїі,
каре свѡт а Преа-сѡіндїї Вѡстре окротїре
пѣ вор дптѣрзіа а рѣвѣрса прпн клер лѣ-
мпїна дрептѣлѣі кѣкѣнт ал евангелїеї дп
пополѣл Ромѣїеї десѣрѣдѣчїнѣнд недпвѣ-
цѣтѣра ші релеле че ісвореск дпнтр'лпса.

Дпсѣрчїват, дпн а Преа-сѡіндїї Вѡстре
вѣпѣ-воїндѣ, кѣ дпгрїжіреа семїнарѣлѣі
сѡ. мптрополїі, віѣ плекат дѣпѣ даторїе а
сѣпѣне кѣпѡціндїеї Преа-сѡ. Вѡстре ресѣл-
татѣл дпвѣцѣтѣрелор ачестѣї ап шкѡла-
стїк, дп каре с'аѣ вѣрат дпвѣцѣтѣріле кѣ
84 шкѡларї інтерпї ші 20 естерпї дпнпѣрї-
дїї дп патѣрѣ класе. Дп ачесте класе
с'аѣ дат маї мѣлте дїїнде прївїтѡре атѣт
ла десѣвѣршіреа мїндїї тїперїлор кѣт ші
ла дїнта кіемѣрїї лор, каре есте фортарѣа
їнімїї прпн дпвѣцѣтѣріле реліціеї.

Дп класѣ I. с'аѣ вѣрат четїреа ші
скрїсѣл, фїїндкѣ чеї маї мѣлцї дпн тїперї
кѣнд віа дп семїнар пѣ пот маї пічї де-
кѣт сѣ чїтеаскѣ, с'аѣ вѣрат тот дп кла-
сѣл дптѣїс скѣртаре де катехїе, де арїт-
метїкѣ, граматїкѣ ші геѡграфїе. Дп кла-
сѣл II. сїптаксѣл, ші стїлѣл, геѡграфїа сѡѣл-
тѣ, історїа сѡѣнтѣ шї геѡметрїа практїкѣ.
Дп III. прїндїпѣрї де лѡдїкѣ, реторїка,
депрїндѣре ла кѣвїнте шї історїа вісерїчеа-
скѣ. Дп класѣ ал IV, прїндїпѣрї де дог-
матїкѣ, де ермпневтїкѣ, моралѣл хрїстіа-
неск, шї пасторалѣл. Кѣ тоате ачесте
класе с'аѣ вѣрат шї псалтїкїа шї рѣндѣїа-
ла вісерїчеаскѣ.

Асвпра арътателор щіінде се ва фаче черчетаре потривіт програмеі че плекат се дмфѣдшазъ.

Дн тот кърсъл авълв неам сіліт дѣпъ пѣтере а дінеа дн семінар дісціпліна кѣвінчоасъ. Дн че се атінде де стареа матеріалъ, де ші не афлѣм дестѣл де стрѣмтораді дін прічіна локалѣлѣ ші а дѣкѣперілор, дар о хранъ сѣпѣтоасъ ші дндестѣлатъ, ші дмѣрѣкѣшінте кѣратъ а пѣзіт семінарістї дн тоатъ времеа сѣпѣтошї фѣрѣ а фї вѣотвїді врезнѣл де вѣле греле.

Тот че'мі маї рѣтѣне акѣм преа-сѣпте, есте а рекоманда Преа-сѣптіеі Воастре сілінделе Домнілор професорї каре дн тоатъ времеа 'ші аѣ дмплініт даторїіле кѣ сѣргвїндъ: ші маї кѣ осевїре пе D. пітар Іоан Пенескѣл а кѣрѣі рѣвнъ пѣ се поате дндестѣл лѣзда ші кареле пе лѣогъ дн сѣрчїпареа че аре а днвѣда щїп. деле хотѣрѣте пентрѣ класѣл ал II. ш; ал III., а дмплініт дн доѣ рѣндѣрї шї даторїіле инспекціеї дн кѣтѣ време ам ліпсіт дн Рѣсіа дін порѣлка Преа-сѣ. Воастре; асеменеа ші днделѣанта кондвїтъ а школарїлор.

Школарїі че іадї трїміс дн Рѣсіа, дѣпъ черчетареа че леам фѣкѣт дн авѣл трекѣт, іам афлат вїне днпїнтаді, ші дн-грїжіторїі лор преа тѣлѣтмїді атѣт пентрѣ вѣна лор кондвїтъ кѣт ші пентрѣ сілінда ла днвѣдѣтѣрѣ. Асеменеа дн щїп-дѣрї ам прїіміт дела семінарѣл дін Кїсінев ші дн зрнѣ.

Школарїі семінарѣлѣ де аїчі че аѣ трекѣт кѣрсѣл днвѣдѣтѣрїлор дмплінінд термінѣл де 4 ані, се рекомѣнда вѣпѣтѣдї Преа-сѣптії Воастре спре а фаче пѣлере

ла кале спре а лі се дескїде карїера пентрѣ каре сѣпт вїемадї: кѣчі фѣрѣ а авеа пе чїнева сѣї повѣдѣіаскѣ ші сѣ ле дн-тімпїне неднлеспїріле ар сімді дестѣл грѣтате, дар пѣ сѣпт ла дндоїалъ кѣ пре-кѣт пѣпъ акѣт адї днгрїжіт пентрѣ еї кѣ драгосте де пѣрїнте сѣфлетеск, асеме-неа ведї зрѣта ші дн вїитор.

Сѣѣршеск преа-сѣптіе стѣпѣне а вѣ арѣта плекат, кѣ дака остепелеле поастре ші сілінда школарїлор вор корѣспѣнде до-рїндеї Преа-сѣптії Воастре, ші ащептѣрїї ч. пѣвлїк, ачѣаста ва фї пентрѣ пої чеа маї дѣлче тѣогѣїере ші чеа маї пѣлѣкѣтѣ рѣ-сплѣтіре че пѣтем ащепта.

Вѣ арѣтѣм дн сѣ Преа-сѣптії Воастре кѣ орї кѣт де днтіпсе ар фї фост до-рїнделе поастре, пѣ с'аѣ пѣтѣт фаче маї тѣлѣт кѣ ніще тінерї че вїн прекѣт ам зїс, фѣрѣ нічі о прегѣтіре. Шї че вїне ар фї дакѣ преодїї дін тоатъ дѣара с'ар дешепта одатъ ка сѣ аївѣ маї деапроане днгрїжіре де крещереа ші днвѣдѣтѣра фїлор лор декѣт каре аѣ авѣт пѣпъ акѣт.

Прїїміді акѣт, Преа-сѣптіе, ачесте остепеле че дін партеа школарїсор ші а професорїлор се депѣн ла пічіоареле преа-сѣ. Воастре. Шї вїневоїді а пе да пѣрїп-тедїї вїнекѣвѣлтѣрї прїп каре vom лѣа зп поѣ кѣраж спре а пѣтеа пѣрѣта остепелеле че пе ащепантъ дн вїитор. Фїе ка днпалта проведїндъ сѣ вѣ дїе дн архїпѣсторескѣл сказн апї тѣлді, ка сѣ вѣ вѣкѣрадї де ро-дѣл вїнефачерїлор Преа-сѣптії Воастре ші пої сѣ авем тотдеавѣна череаскѣ тѣлѣвтіре а пе ведеа днпрежѣрѣл де вїнефѣкѣторѣ-лѣі пострѣ.

Лексикографіе

de cuvintele române adunate din documente
vechi și din gъра попорълвї.

(Дикѳіере.)

Т.

- Таркъ, таркат, tache.
Темперіе. Тимпъ реѳъ.
Тѳмпет. Am dat тѳмпет (порзѳкъ) oa-
menilor сѳ'мї гѳтеаскъ кареле (impetus.)
Тѳпълаце де зѳіе локвстеле, фѳрчі десѳте
къ теїѳ, tabeo.
Тѳрѳъ, пѳтапъ *τριβας τριβαδες, tribades, τῦρβη*
triba.
Тѳрлѳ, тѳрлѳ сеаѳ тѳлѳ, тѳлѳ, шї тѳрлѳ
трѳлѳ: пѳвѳп, пѳвѳпъ, *τρѳλος τρѳυλος, стѳр*
лѳватїкѳ.
Тѳмпъ (томѳъ). Аѳ пѳс gardѳл дїп тѳмп-
пъ, дїп пѳтѳпѳт, прѳкъм се зїче а зїдї
сеаѳ а адепа дїп темелїе (tombo).
Трѳѳїе, трѳѳаш, трѳѳеск, *τρυφή τρυφїω*
Трѳпедїнѳ шї трѳпедїнѳ сеаѳ *τρѳпедїнѳ,*
κλѳщїле ле скос кѳїле *τρέπω, τροπήξ*
Тїгоаре, пѳтоаре, лѳлес, Tegurium.
Тѳверчі, сеаѳ тѳвѳрчі, се тѳвѳрчѳще къ
спїнареа дѳ сѳс ка сѳ рѳдїче гревтатеа,
tuber, tubero, tuberculum (tumeo).
Товол, вѳ сак сѳаѳ гѳтѳїс де фѳпїъ дѳ
форма вѳї tuberculum.
Трѳвалѳ шї дрѳвафѳ сеаѳ дрѳвалѳ, трѳ-
вѳлезѳ шї дрѳвѳлез сеаѳ дрѳвѳлескѳ.
Om, кал де трѳвалѳ. Ачѳста есте кѳ-
вѳптѳл вѳкїв ромѳп пѳстрат дѳ гѳра
попорълвї, дѳ локѳл кѳрѳїа аѳ дѳтрат
тѳвѳка, тѳвѳчѳск. — Travalla travallare,
τρѳβѳѳ, τριβѳѳ, τριβαλλος. De аїче прїп ана-
лоѳїе трѳвѳе сѳ дѳкеет а се фї пѳстрат
шї кѳвѳптѳл аѳачереа, аѳареа, аѳерѳл,

аѳере (треаѳа *τριβѳ*) аѳереѳѳ, прѳкъм
реѳереѳѳ.

Ѵ.

- Ѵлете. Ѵтѳлѳ пе ѳлете, а тѳрї пе ѳлете,
пѳстїе, кѳмпї *αυλή, αυλїδες* шї аѳлете
aula, стаѳл, ovile, десѳртѳрї, степе, пе
ѳде се пѳшѳнеазѳ вїтеле.
Ѵпїт сеаѳ опїт (хѳкїт) грѳѳл есте впїт,
пѳлїт де соаре, сторс де сѳкѳл сеѳ; ла-
птѳле сѳпт дїптрѳ пѳлѳпѳт сеаѳ фѳрпѳт,
ὀπὸς succus.
Ѵпѳск, скот тѳстѳл, прѳкъм фак арѳорї-
лор кѳндѳї чїокпѳск къ секѳреа, де лї
се сѳѳрѳе тѳстерѳада, *οπιζω.*

Ф.

- Фромѳ, фѳлѳ; тѳпд вѳкѳѳде ле де вѳлѳп
се пѳп ла фромѳл лор, *φρονїс, ingenium.*
Фромѳеазѳ комѳпїѳ.

Х.

- Харшѳ (housse).
Хатал, фатал. Кѳ хатал вѳрї сѳ'мї вїнї
калѳл?
Хѳредѳѳ, фѳп вѳрѳспос.
Хѳдѳман, *χυδαїος, χυδαїομανїс;* варѳар, грѳ-
солан.
Хѳредѳ. Ѵїе хѳредѳеа пѳгѳѳлѳї, рѳндѳѳеа-
ла, арта, тѳстерїа, агнѳсе.
Хѳвїдѳ сеаѳ хѳгїдѳ, кѳсѳрѳрї, арѳ тѳлѳѳе
авїде (habitus).

Ч.

- Чїтѳлеа калѳл фѳп; апѳка кѳте пѳдїѳ къ
гѳра. — Cima; вѳрѳѳреа.
Чїкѳре шї чїкѳре. Стрѳгѳрѳл де карѳ се
дїп вѳвїдѳле поатеї; cioco.
Чїклѳѳ, пїскѳл тѳптѳлѳї *cicl-ovum.*
Чїорланї, чїрїтеїе, тѳѳарї, се зїче кѳнд арѳ

вореїи тѣпкаді де віте ажѣлг а се аречі
(капрена).

Чиомп-ѣрі, се пѣтеск тешетѣріле пѣелелор
тѣете; нѣ пот косі де чиомпѣрі, сіомпро;
сіноміи кѣ чокул, попѣл, аданѣл, чепѣл,
цапѣл, депіи.

III.

Шолтѣл сеаѣ Soltusiul, дела кѣвѣнтѣл
латінітѣдеї mezевѣлѣї scultesius, жѣдекъ-
торѣл сеаѣ президентѣл вѣвї маїстрат,
де каре с'аѣ зіс ла кѣвѣнтѣл Пѣргаріѣ.

Шопѣрлѣ — серпілѣ.

III.

Щезѣрѣ, крепѣтѣрѣ, sciso.

Л.

Лѣвѣнат, ера лѣвѣнат кѣ воеріи, ста лѣ
фавор, трѣа віне.

Лѣдоитѣрѣ сеаѣ сержоака, грѣл аместе-
кат кѣ сакарѣ.

II.

Целісте, стаѣ оїле фѣрѣ doc, лѣ целістеа
вѣптѣлѣї gelo.

Ціоїѣ, ціоае, весел-ѣ, gioviale.

Тѣтваріѣ (tabarro). Се пѣрта дїи веїме
ачест страїѣ прекѣт астѣзі маптелеле.
Еатѣ вѣ document de пе ла 7150, пѣтрѣ
асемене страїѣ:

„Еѣ Іонашкѣ Мѣлаї, шї еѣ Мѣлѣл, шї еѣ
Тѣташї, шї еѣ Георгїѣдѣ а лѣї Мѣлаї,
тѣртѣрісіи кѣ іастѣ скрісоаре а поастрѣ
кѣт аѣ перїт вѣ тѣтваріѣ а фетеї меле,
а Солтанеї, пѣтрѣ даждеа пострѣ; пѣ-
трѣ ачееа ка сѣ авем пої а да Солтанеї
фетеї меле, пѣтрѣ тѣтваріѣ поѣзечї леї,
лѣсѣ пре лѣгѣдѣвїндѣ, кѣнд вом авѣ прї-
леж де ванї, сѣї дѣт пої тѣс-патрѣ ачеї
ванї.“ (Се афлѣ ла D. Кѣппаренко).

Сезлескѣл.

КЪІНІЛЕ ЛЪТРЪНД.

„Am, am instinct de кѣїне

Сѣ латрѣ пѣлѣ тѣїне;

Вроїѣ сѣ рѣспѣнд менїреї де кѣїне кредїнчїос.

Чей вѣнї пе лѣнѣ тїне пот трече-п вѣлѣ паче,

Іар чей рѣї сѣ се театѣ! еѣ ам кѣ еї а фаче;

Ла еї даѣ фѣріос,

Am, am, am drїg de кѣїне

Сѣ-ї латрѣ пѣлѣ тѣїне.“

Аша вѣтеа 'нтрѣо поапте лѣ тѣрг ла пѣгѣцтор

Ѣн кѣїне пѣзітор.

— „Мѣ тїр, лї зісе оаїа, тот дела ачееа касѣ,

Кѣт нѣ зрѣцї лѣтрѣнд!

Кѣнд лѣтїї нїчї нѣї пасѣ

Дѣ вѣ кѣїне хѣтѣнд,

Шї кѣт поцї тѣ адеѣ

Пе рѣї дїи ачеї вѣнї?“ —

„Пот, кѣїнїле рѣспѣнсѣ, еѣ ам instinct, ам леѣе,

De а нѣ спѣне мїнчїнї.

Везі іст трекѣтор сімїлѣ, че мерѣе кѣ нас таре

Статорнїк, ашезат;

Ел есте вѣн, лѣшї катѣ де дрѣт кѣ пе пѣсаре,

Шї трече пе лѣтрат.

Дар іатѣ, вѣ рѣѣ віне; веѣлѣ кѣт тот пѣндеѣе,

Сѣ траѣе 'нчетїшор;

Лѣн мїнтешї фѣртїшагѣрї, прѣдѣрї лѣкїпѣеѣе,

Е гата дѣ орї че кр тѣ, е гата де отор.

О! ам сѣ'л латрѣ таре,

Сѣїсѣшїїѣ дїи весгмїнте спре семп де лѣфрѣнтаре

Шї ла ограда поастрѣ вѣ нас

Нѣ ам сѣ'л лас.

Ел вѣреа сѣ тѣ-атѣцїаскѣ, кѣчї лѣтї свѣрлї о пѣїне.

Лѣ деспрѣдѣеск харѣл ачел дїи кѣцет рѣѣ;

Am, am сѣ ват мерѣѣ. . . .“

Атѣнчї стѣпѣлѣ касеї а алергат ла кѣїне,

De карѣ авѣ порок,

Кѣ рѣл ера гата сѣ'л прѣде дѣндѣї фок.

Ел пѣтезі дѣлѣл, шїї зісе: „Ар фї віне.

Ла 'ндаторїрї лѣшартѣ сѣ фїм пої тоцї ка тїне.“

A. D.

ФАТА 'Н ПОЕНИЦЪ,

сеаѣ

Сперанца 'н шельтоаре.

Дитр'о поеницъ

Лънгъ-о товиліцъ

Ера фегішоара димінеаца 'н зорі,

Сингъръ 'н тъчере,

К'о таре плъчере

Свзвѣдѣ'ші дорінда, кълечеа ла флорі.

Къ влъндъ зѣмїре,

Плїнъ de зѣмїре

Съ п'о вадъ нїме кълта 'мпрецър;

Нѣмаї кълте одатъ

Съртъніка фатъ

Дшї 'нъда прївїреа спре черїл азър.

Шї къ дѣфокаре

А лѣї дндѣраре

О череа асзпрѣ'ші сеї деа ажѣтор;

Съ п'о пърѣсакъ,

Ка съшї дмплінеакъ

Сингѣраї плъчере, зпїкъл еї дор!

Не ачела каре

Мѣлт маї екѣтн дл аре

Шї декѣт віада, съ'л е де вѣрват;

Кълї еа дїн прѣнчїе

Фър' де фѣдерїе

Пентрѣ ел пѣстрасе ал еї сѣрѣтат.

А сперанцеї разъ

О дитемеїазъ

Дисѣфлї кредїндъ дн пїентѣї аурїнс,

Къ флорї се грѣвече,

Фрѣнтеа де 'нї гѣтеде

Шї де вѣкѣрїе сѣфлетѣї кзпрїнс.

Къ фаца воїоасъ

Пѣрчезьнд спре касъ,

Інїта о 'ндеатнъ, шї днчегїшор

Мергьнд не къраре

Фъръ дитрїстаре

Дшї вѣдеа плъчереа прїн кълт де амор.

Дар зп шерне 'н кале

Фїнд маї ла вале,

Дѣ о парте 'нтр'о тѣфъ шезьнд тѣпїлат,

Кълнд дрепт ел се афлъ,

Преа кѣтплїт о мѣшкъл,

Шї 'нкзрѣнд тот трѣвъл і л'аѣ венїнат!

Кадѣ віата фатъ

Ла пѣмѣнт дндатъ,

Шї а еї плѣнсоаре, кѣм' с'аѣ нїмерїт,

De amant e' azde;

Vine, o kзprїnde,

Шї лъвнд'о 'н браде еа аѣ шї тѣрїт! —

Nїколеанъл.

ДН БРАШОВ ШИ ДН СІВІЙ

се афлъ де вълзаре о карте фоарте де та-
ре интерес пентрѣ тодї исторїчїї шї пѣвлї-
чїндї патрїлор поастрѣ:

**Chronicon Fuchsio-Lupino-
Oltardinum**

sive Annales Hungarici et Transsilvanici.
Edidit Josephus Trausch, Coronensis. Pars
I. Complectens Annales Ann. 990—1630.

Coronae, 1847.

Ачеастъ парте I. кзпрїнде 41 коле тїпъ-
рїте, предѣл дї есте нѣмаї 1 ф. 40 крї арѣ.
Партеа II. ва кзпрїнде вѣле шї маї тѣлте.
Аре кълтева датѣрї де таре днсемпѣтате
шї пентрѣ ромънї.

Бїблїографїе.

Ла „Інстїтѣтъл Албїнеї“ аѣ емїт де сѣв тї-
нарїѣ шї томъл ал II-ле де:

**ПРИНЦИПІИ ФІЛОСОФІЧЕ,
МОЛІТІЧЕ ШИ ЛІТЕРАРЕ.**

De

Колонелъл de Baїc.

Традѣсъ дїн лїтѣва франгезъ де

Комс. Костаки Гане.